

jezett megnyilatkozásának tárgyát. Ennek oka az, hogy a kérdést sohasem vetették fel ilyen megfogalmazásban; az eretnekek és a hívek egyenlőképpen a Szentírásra támaszkodtak, és egyetértettek a démonok létezésének és legfőbb gonosztekteiknek elismerésében. Ezért ma, amikor kétségbe vonják a démon valóságát, az Egyház állandó és egyetemes hitére és annak legfőbb forrására: Krisztus tanítására kell hivatkoznunk. Az evangélium tanításában és a megélt hit szívében benne van, hogy a démoni világ létezése kinyilatkoztatott, dogmatikus tény. A korunkban tapasztalható bizonytalanokodás tehát a keresztény gondolkodásnak nem valami másodrendű elemét teszi kérdéssé, hanem az Egyház állandó hitét, azt a módot, ahogyan fel fogja a megváltást, és annak kiindulópontjaként magát Jézus önmagáról alkotott tudatát." A szerző idézi még VI. Pál pápa 1972.nov.15-i híres beszédét is a témáról, és néhány időszertű végkövetkeztetéssel zárja tanulmányát.

Nagy Ferenc

PAPI LELKISÉG *

Az ismert svájci teológus, Hans Urs v. Balthasar mondja „Klarstellungen” c. könyvében: „Hogy egy pap sikerül, az mindig a kegyelem csodája. Gyakran előfordul, hogy az Egyháznak szenvednie kell nem sikerült papjai miatt.” És később: „A csoda, amelyet ma keresünk, nem más, mint egy ember életszentsége, aki Isten előtt önmagát olyan jelentéktelennek tartja, hogy neki már csak egyedül Isten számít. Hogy ő maga micsoda, az már nem érdekli. Azért olyan egyszerű és olyan igaz, mint egy darab kenyér, amelyből mindenki vághat magának. A mód, ahogy önmagát kiosztja, hasonlít ahhoz, ahogy az Isteni Ige szétosztja magát a kenyérben és borban. Az ilyen pap tudja, hogyan törjük meg az Isten ígését, és hogyan nyújtjuk a híveknek.” De — folytatja — hogyan menjen az Egyház kívülre, ha nem tud a bensőből adni?

Hogy a pap lelkileg annyira jusson, hogy a jó kenyérhez hasonlítson egész énje, olyan gazdag legyen, hogy jóságából és szeretetéből mindenki törhet magának, — ahhoz idő kell. Érésí folyamat ez, amely azonban csak akkor áll be, ha komolyan veszi a lelkiéletet, és tudatosan követi Krisztust.

Minél többre, minél magasabbra hív az Úr, annál inkább vezet bennünket, hogy alkalmas eszközeivé és apostolaivá legyünk. Balthasar mondja Szent Péterről, hogy Krisztus mintegy „isteni iróniával” nevelte, nem látszólagos gyakorlatok, hanem igazi megaláztatások által. „Senkit sem kezelt az Úr olyan keményen, senkit sem alázott meg olyan gyakran és nyilvánosan, senkit sem nyomott képletesen és a valóságban úgy a víz alá, mint Pétert. Ez

* Előadás a bécsi magyar papi rekollekción 1975 tavaszán.

az isteni ironia tovább működik a történelemben. Péter sóhajtozik, szégyenkezik, könyörög — és minden megy tovább.”

Igy van ez a pap életében is. Csak a keresztség és szenvedés által tisztulunk, növekszünk és erősödünk lelkiileg. Testvéreinket is csak így erősíthetjük, és akkor lesz papi életünk jó bűzává Krisztus szórólapjátán.

Különleges meghívásunk

Arra kaptunk meghívást, hogy az embereknek az Igét, az Élet kenyerét nyújtsuk, és őket az Úr nevében bűneiktől feloldozzuk. Ez a megbízás és meghívás nem egy jelentéktelen valakitől származik, hanem magától az Úrtól.

Ami az első tanítványok meghívásánál különösen feltűnik, az Jézus teljesen szuverén eljárása. Nem csalogat, nem kecsget földi örömmel, nem beszél rá, hanem egyszerűen elszólítja mindennapi munkájuktól azokat, akiket meg akar hívni: „Jöjjetek utánam. Én emberhalászokká teszlek titeket” (Mk 1,17-18). Az evangélista még hozzáfűzi: „Azonnal otthagyták hálóiukat és követték őt.”

Az Úr tanítványaitól föltétlen engedelmességet kíván. Krisztus követése belső döntést jelent. Vagy mi rendelkezünk saját életünk fölött, afölött, amik vagyunk és amink van, — vagy Krisztus lesz a mi Urunk, és ő rendelkezik fölöttünk. Jézus megkérdi azokat, akik követni akarják: meggondolták-e a következményeket. Megdöbbenő, hogy még ott is felteszi ezt a kérdést, ahol nagy készsége talál, és minden feltétel nélkül követni akarják. „Én követlek téged, bárhova megy.” Jézus válasza úgy hangzik, mint egy ellenkérdés: „A rókáknak barlangjaik vannak és a madaraknak fészkekük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtsa” (Lk 9,57-58). Ezzel azt akarja mondani: Tudatában vagy annak, hogy mit ígérsz? Jézus a saját útjára mutat. Követés, ahogy az ember akarja, még nem az a követés, amelyet az Úr kíván tőlünk.

Nálunk mind a kettő megtörtént. Az Úr mellettünk döntött, választása ránk esett, és mi is ömellelte döntöttünk. Minél magasabb és minél közvetlenebb a meghívás, annál kizárólagosabban Isten kegyelmének a műve. Szent Pál mondja már a keresztségére való meghívásról: „Isten azt választotta ki, ami a világ szemében ostoba, hogy megszégyenítsa a bölcsesket, s azt választotta ki, ami a világ előtt gyöngye, hogy megszégyenítsa az erőseket, s ami a világ előtt alacsonyrendű és lenézett, azt választotta ki az Isten, a semminek látszókat, hogy megsemmisítsa azokat, akik valaminek látszanak. Így senki sem dicsekedhet Isten előtt. Általa van nektek életetek Krisztus Jézusban, aki Istentől bölcsességünkkel, megigazulásunkkal, megszentelődésünkkel és megváltásunkkal lett. Így teljesül az írás: Aki dicsekszik, az Úrban dicsekedjék” (1Kor 1,26-31).

Ez nem megaláztatás az ember részére, hanem felmagasztaltatás. Minél inkább Isten kegyelme működik valakiben, annál nagyobb és gazdagabb lesz az élete. Amit az ember saját maga adhat önmagának, az korlátozott és Isten

előtt jelentéktelen. Szent Pál mondja: „Istennek a ‚balgasága‘ bölcsőbb az embereknél és Istennek a ‚gyöngesége‘ erősebb az embereknél” (1Kor 1,25).

Minden meghívás és küldetés Isten dicsőségére és az emberek üdvére: részesedés Krisztus küldetésében. Az Úr tanítványainál is összekapcsolja a küldetést az életszentséggel: „Amint te küldöttél engem a világba, úgy küldöm én is őket a világba, hogy ők is megszentelődjenek az igazságban” (Jn 17,18-19).

X. Pius pápa mondja a papi életszentségről „Exhortatio ad clericum”-jában: „Csak egy dolog van, amely az embert Istennel összeköti, csak egy dolog teszi Isten előtt kedvessé. Ennek köszönheti, hogy nem egészen méltatlan az isteni irgalmasság kiosztójává lenni. Ez az életszentség. Ha ez hiányzik, akkor hiányzik a papnak minden. Enélkül gazdag tudás, élettapasztalat és más ügyesség hozhat az Egyháznak bizonyos hasznot; nem ritkán azonban csak árt neki. Milyen áldásos annak a papnak a működése, akit az életszentség ékesít, ha máskülönben talán nincsenek is különösebb képességei!” — Az Úr mindenképp előtt komoly lelkiéletet kíván tőlünk. De ugyanezt várják tőlünk a hívek is. Ma vannak igen komoly lelkiéletet élő világiak, akik naponta elmélkednek és a Szentírást olvassák. Csak akkor tudunk nekik igazán táncot adni, ha mi magunk is így élünk.

Vezető Istenhez

Minden ember valamiképpen hatással van a másakra. Mennyivel inkább elmondható ez rólunk! „Sokkal több jót teszünk az által, amik vagyunk, mint az által, amit cselekszünk” (Ollé-Laprune). Minél komolyabban vesszük Krisztus követését, annál áldásosabb lesz lelképásztori működésünk. A hívek észreveszik beszédeinken, ha lelkünk ég az isteni valóság paraszától, ha imánkban, elmélkedésünkben valamit láttunk és átéltünk, ami másokat is látóvá tesz. Aki el van telve az Úrral, az nem lehet pesszimista; hisz az „örömhírt” hirdetjük. Az Újszövetségben 78-szor fordul elő az „evangélium” szó. Beszédünkben több villám, mint dörgés, több fény, mint sötétség, több meleg, mint jég legyen. A mélyen vallásos Paul Claudel mondja: „Csak egyetlen egy szót szeretnék mondani: Öröm, öröm, öröm.”

Szent Ágoston e szavakkal fejezi be egyik vízkereszt-i beszédét: „Habeamus in fatigabilem caritatem.” Az Úr iránti szeretetünkben sohasem szabad elfáradnunk, mert a szeretet, amely elfárad, nem igazi szeretet. Csak akkor tudjuk az emberek szívében a hit és szeretet tüzét meggyújtani, ha az előbb a mi szívünkben ég. Ha azt a parancsoló kényszert érezzük, amelyet Pál érzett: „Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!” — akkor a Szentlélek tüze van szavainkban, amely gyújt és lángra lobbantja híveink lelkét. Elsősorban ránk állnak az Úr szavai: „Aki bennem hisz, annak szívéből élő víz forrásai fakadnak” (Jn 7,39).

Bartolomeus a Martyribus, Braga érseke, Portugália primása, aki a trentói zsinaton vezető szerepet játszott, igen buzgó pap volt. Róla olvastam a kö-

vetkező történetet: Egyházmegyéjét látogatva előre lovagolt, és kíséretét messze maga után hagyta. Egyszer csak hatalmas orkán keletkezett. A szél sivított, szakadt az eső, villámlott, a mennydörgéstől visszhangzottak a sziklaszakadékok. Az érsek átázva, fázva észrevett a domb lábánál egy barlangot, s ott keresett menedéket. A közelben egy fiú juhokat legeltetett. Az érsek nagyon megsajnálta a szegény fiúcskát künn az esőben és szélben. Hívta be maga mellé. „Nem szabad — válaszolta a fiú —, nekem a juhokat kell őriznem, mert farkasok vannak a vidéken.” Erre Bertalan érsek éppen odaérkező kíséretéhez így szólt: „Nézzétek ezt a kis pásztort! Ti mindig azt állítjátok, hogy túl sokat fáradozom; valójában sokkal kevesebbet teszek, mint ez a fiúcska. Neki állatokra kell ügyelnie, és mennyi fáradságot és veszélyt vesz magára. Rám halhatatlan lelkek vannak bízva. En kényelmes lehetnék ott, ahol emberek örök üdvösségéről van szó?”

Mennyi lélek panaszkodik, hogy a pásztor őt nem kereste, nem volt ideje számára! Idézem az osztrák költőnő, Christina Busta szép költeményét: „Das andere Schaf”, Hajnal Gábor fordításában: „Más juhaim is vannak” (vö. Jn 10,16):

Mikor találkoztunk, már nem tudom.
Csak nagyon messziről cseng a fülemben,
s akadt valaki, aki még fel is jegyezte,
hogy így neveztél egyszer: „más juhom”.

A jámbor juhok szerint rossz vagyok.
De nem vesződött velem soha senki;
jól megnyírtak — amivel törődtek, csak ennyi.
Csak szükös takarmány volt s rossz akol.

Jóllakott őrzőbél tűznél hevert,
a dús karámból lopott csak a farkas.
Ők se kerestek, és el nem ragadtak,
ha kóborolva kerestem fűvet.

Így örökre elmentem egy napon:
idegen állatok közt gyenge juh magában,
eltévedve, betegen, de még lábon álltam,
s reméltem titkon, majd hívsz, pásztorom.

Most már minden nyomot befűtt a szél.
„Meggazegte szavát” — szól a hó sziszegve.
De haldokolva hallom nedves rejtekembe:
odakint valaki jön, s lassan ideér!

Kérdezzük meg magunkat: valóban szívügyem Isten és a lelkek ügye? A Jó Pásztor lelkülete van-e bennem, aki keresi az eltévedt, az elveszett bárányt is? Vagy csak azt teszem, ami okvetlenül szükséges? Ha az Úr az életünk középpontja, akkor bennünket is „sűrget a szeretet”, mint az apostolt.

Schrek Mihály